

**Методичні рекомендації
щодо проведення Тижнів знань безпеки життєдіяльності в закладах
освіти області у 2023/2024 навчальному році**

Методичні рекомендації розроблені відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі схваленої Указом Президента України від 25 травня 2020 року №195/2020, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про охорону дитинства», постанови КМУ від 28 липня 2023 року №782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», листів Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1/12186-23 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», від 03 серпня 2023 року №1/11479-23 «Про методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: надання індивідуальної підтримки до реагування на надзвичайні ситуації», від 20 червня 2023 року №1/8820-23 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів», на виконання розпоряджень голови Кіровоградської обласної військової адміністрації, від 27.01.2022 року №34-р «Про затвердження організаційно-методичних вказівок з підготовки населення області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2022-2023 роки», від 08.02.2023 року №114-р «Про затвердження першочергових заходів з профілактики травматизму невинного характеру в області на 2023-2024 роки», від 05.05.2023 року №475-р «Про основні заходи цивільного захисту області на 2023 рік» та з метою проведення цілеспрямованої профілактичної роботи серед учасників освітнього процесу з питань безпеки життєдіяльності, підвищення рівня інформаційно-роз'яснювальної діяльності з окресленого напрямку в закладах освіти області, виховання поважного ставлення до безпеки і здоров'я людини як основи для реалізації успішного життя, опанування навичок безпечної поведінки.

Тижні знань безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти та закладах освіти обласного підпорядкування (далі - Тижні) проводяться з метою:

- створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності дітей як у повсякденному житті (у побуті, під час навчання та праці тощо), так і в умовах надзвичайних ситуацій;
- основ захисту здоров'я та життя людини від небезпек, оцінки існуючих ризиків середовища та управління ними на індивідуальному рівні;
- формування індивідуальних характеристик поведінки та звичок, що забезпечують необхідний рівень життєдіяльності (відповідно до потреб,

інтересів тощо), достатній рівень фізичної активності та здорове довголіття;

- усвідомлення важливості здорового способу життя та гармонійного розвитку, високої працездатності, духовної рівноваги, збереження та поліпшення власного здоров'я (підвищення імунітету, уникнення різних захворювань, підтримання нормальної ваги тіла тощо);

- створення моделей безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими у різних сферах суспільного життя;

- оволодіння знаннями і навичками здорового, раціонального та безпечного харчування, набуття практичних умінь і навичок вживання якісної питної води, здійснення усвідомленого вибору на користь здорового харчування;

- ознайомлення з правилами безпечної поведінки у спілкуванні зі свійськими тваринами; формування відповідального ставлення до особистої безпеки при зустрічі з дикими та бездоглядними тваринами; розвиток санітарно – гігієнічних навиків щодо виконання правила утримання тварин;

- надання знань у сфері інцидентів мережевої безпеки, принципів і методів виявлення і реагування на загрози комп'ютерної безпеки (кібербезпеки), яка стимулює продуктивність і впровадження інновацій, що дає користувачам змогу впевнено працювати та спілкуватись онлайн;

- усвідомлення цінності життя та здоров'я, власної відповідальності та спроможності зберегти та зміцнити здоров'я, підвищити якість свого життя;

- навчання дітей спілкуванню та формування вміння звертатися за допомогою у відповідні органи;

- формування необхідних компетентностей та навичок безпечної поведінки для ефективного набуття та передачі знань щодо загроз від мін та вибухонебезпечних предметів;

- проведення широкої роз'яснювальної та агітаційно-масової роботи серед дітей та батьків щодо дотримання правил безпечної поведінки в умовах воєнного стану.

Організатори проведення Тижнів

- Головне управління ДСНС України у Кіровоградській області.
- Департамент освіти і науки Кіровоградської обласної військової адміністрації.
- Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».
- Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в Кіровоградській області.
- Головне управління Національної поліції в Кіровоградській області.

Відповідальні за проведення

- Головне управління ДСНС України у Кіровоградській області.
- Департамент освіти і науки Кіровоградської обласної військової адміністрації.

- Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».
- Органи управління освітою міських, селищних, сільських рад.
- Керівники закладів:
 - ✓ дошкільної освіти;
 - ✓ загальної середньої освіти;
 - ✓ професійної (професійно-технічної) освіти;
 - ✓ освіти обласного підпорядкування;
 - ✓ позашкільної освіти.

Терміни проведення

Тиждні проводяться протягом 2023/2024 навчального року в період:

1 - й Тиждень на тему: «Правила дорожні – корисні для кожного!» (безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану) з **11 по 15 вересня 2023 року**;

2 – й Тиждень на тему: «Навчіться сьогодні, щоб бути в безпеці і вижити завтра...» (пожежна безпека в умовах воєнного стану) з **13 по 17 листопада 2023 року**;

3 – й Тиждень на тему: «Здоров'я – це благо, дане нам природою...» (як зберегти здоров'я в умовах воєнного часу) з **29 січня по 02 лютого 2024 року**;

4 – й Тиждень на тему: «Дарма не бійся, але стережися!» (психологічна підтримка та дії у надзвичайних ситуаціях під час воєнного стану) з **08 по 12 квітня 2024 року**;

5 – й Тиждень на тему: «Правила для пішоходів шануватимуть люди – скрізь тоді порядок буде!» з **06 по 10 травня 2024 року**.

Організація проведення Тижнів

Планування

Ураховуючи Умови та рекомендації, накази департаменту освіти і науки Кіровоградської обласної військової адміністрації, Головного управління ДСНС України у Кіровоградській області, накази органів управління освітою міських, селищних, сільських рад, закладів освіти обласного підпорядкування, закладів професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти, міських, селищних, сільських рад кожен заклад планує проведення Тижнів у планах роботи в розділах «Виховна робота», «Робота з безпеки життєдіяльності», у Комплексних заходах з безпеки життєдіяльності закладу освіти відповідно до обраної форми навчання.

Міністерство освіти і науки України рекомендує три форми навчання в залежності від безпекової ситуації регіону: очна, дистанційна і змішана.

Відповідно до обраної закладом форми навчання за два тижні до початку:

1. Готується наказ закладу про проведення Тижня з визначенням відповідальних осіб.

2. Розробляються Умови для закладу (відповідно до цих Умов і тематики Тижня).

3. Повіdomляється тематика Тижня учасникам освітнього процесу (нарада, педагогічна рада, нарада при завідувачеві, методична нарада тощо).

4. Складається графік (поденно) та план-сітка (за класами та групами) проведення Тижня.

У наказі обов'язково потрібно вказати:

- форму проведення Тижня (очна, дистанційна, змішана);
- терміни й відповідну тематику проведення Тижня;
- відповідальну особу за проведення Тижня;
- робочу комісію, яка бере участь у проведенні Тижня та підбиває підсумки щодо рівня проведеної роботи вчителями - предметниками, класними керівниками, керівниками груп, здобувачами освіти, визначає переможців;
- графік (поденно) та план-сітка (за класами та групами) проведення Тижня.

Умови повинні мати такі розділи:

- загальні вимоги (на що спрямований);
- мета;
- завдання;
- керівництво;
- порядок проведення;
- вимоги до матеріалів;
- визначення переможців та нагородження.

У процесі розробки Умов слід ураховувати:

- форму навчання освітнього закладу під час проведення Тижня (очна, дистанційна, змішана);

- навчальні програми з курсів для закладів освіти «Я досліджую світ», «Здоров'я, безпека, добробут», «Вчимося жити разом», «Етика», «Основи здоров'я» та «Захист України», план роботи закладу - розділ «Виховна робота» та комплексні заходи з безпеки життєдіяльності;

- стан та причини травмування дітей; рівень захворюваності, проблеми розповсюдження певних хвороб;

- забруднення навколишнього середовища;

- профілактику ВІЛ/СНІДу в Україні та проблему репродуктивного здоров'я;

- уміння учнівського колективу критично й творчо мислити, адекватно сприймати себе й оточення, приймати виважені рішення, будувати конструктивні стосунки, працювати в команді, розв'язувати проблеми та керувати стресами;

- умови навчання під час воєнного стану, дії у надзвичайних ситуаціях.

Графік проведення Тижня:

Розробляється поденно відповідальною особою за проведення Тижня (заступником з виховної роботи, методистом тощо) та затверджується керівником закладу. Містить у собі загальні для освітнього закладу заходи, розраховані на всі вікові групи дітей, та враховує форми навчання навчального закладу (очна, дистанційна, змішана):

- лінійки, оголошення, онлайн-п'ятихвилинки, присвячені відкриттю та підсумкам проведення Тижня;

- загальні конкурси газет, воркбуків, візитівок, чек-листів, малюнків, стіннівок;

- тематичні екскурсії та екскурсії до інформаційних центрів з питань цивільного захисту; дій у надзвичайних ситуаціях до підрозділів ДСНС України у Кіровоградській області; надання першої домедичної допомоги до служб екстреної (швидкої) медичної допомоги та Червоного Хреста;

- виховні, позакласні заходи, класні години, нетрадиційні уроки;

- вистави, конкурси, змагання, рухливі ігри тощо;

- виставки літератури, робіт, проєктів, матеріалів проєктної та дослідницької діяльності;

- лекції представників Головного управління ДСНС України у Кіровоградській області, Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області, медичних працівників закладів освіти та закладів охорони здоров'я тощо;

- превентивні заходи (лекції, інтерактивні заняття тощо) спеціаліста із безпеки в освітньому середовищі (працівник органу місцевого самоврядування) з основ безпеки та захищеності життя і діяльності дитини, суспільства і життєвого середовища від небезпечних та шкідливих факторів.

План-сітка проведення Тижня:

Складається відповідальною особою на основі поданої педагогами-організаторами, психологами, учителями, класними керівниками, керівниками та вихователями груп інформації і затверджується керівником закладу. План сітка містить:

- чітко визначені дні тижня, дату;

- класи, групи;

- конкретну тематику проведення заходів у кожному класі, групі поденно (відкритий урок - тема, диктант - тема, виховна година - тема, бесіда – тема, позакласний захід – тема, змагання – тема, дослідницький проєкт – тема, тощо).

Проведення Тижнів

Після підготовки перерахованої вище документації проводиться Тиждень, ураховуючи форму навчання закладу. Представники державних органів надають практичну допомогу у проведенні Тижнів і направляють своїх працівників для їх безпосередньої участі в заходах. У проведенні Тижнів

обов'язково беруть участь кожен клас, група, гурток тощо.

Кількість заходів на кожен клас, групу - не менше одного.

Вимагається використання самостійно розроблених бесід та сценаріїв.

Організаторам заходів надається повна самостійність, свобода творчості при підготовці заходу.

Інструментарії для проведення Тижнів використовуються різноманітні, а саме: загальні лінійки, кінолекторії; уроки знань; комплексні заняття зі збереження життя та здоров'я учнів, по створенню сприятливого освітнього середовища; бесіди з профілактики дитячого травматизму та виховні, позакласні тематичні заходи; конкурси: малюнків, плакатів, воркбуків, летбуків, стіннівок, кросвордів, ребусів, прислів'їв, приказок, казок, віршів, малюнків на асфальті, фотоконкурси; практичні заняття, вистави; тренінгові заняття; написання творів, оповідань, диктантів; екскурсії, у тому числі – віртуальні; квести; рольові ігри; вікторини; виготовлення буклетів; розробка тестів за тематикою; усні журнали; комікси; вебінари; професійні лекторські заняття; перегляд відеоматеріалів; проведення моніторингу обізнаності (тести, анкетування); аналіз статистичних даних; відвідування виставок; змагання тощо.

Якщо заклад працює дистанційно чи обрав змішану форму навчання, то освітній процес здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм, вибір засобів передачі інформації дистанційного навчання зумовлений дидактичними цілями й наявністю та якістю ресурсів.

Це можна робити через: закриту групу у Facebook; у Google Classroom; через додатки Hangout; Viber; Telegram; YouTube.

Можна використати й інші платформи: Google Meet; MS Teams; Zoom; BigBlueButton; Blogspot; Padlet; Classtime; Moodle; Mentimeter тощо.

Відповідно до вибраних цифрових ресурсів та моделі дистанційного навчання школа може використовувати відкриті або інституційні ресурси (системи керування дистанційним навчанням) чи ті й інші одночасно.

Підбиття підсумків

Підсумки підбиваються відразу після закінчення Тижня.

Комісія, призначена наказом керівника закладу, переглядає матеріали проведених заходів, надані учасниками Тижня, та відзначає кращих серед педагогічних працівників, вихованців, учнів.

Видається підсумковий наказ, у якому здійснюється аналіз та надаються рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

З відібраних комісією матеріалів оформляється окрема тека, кейс, портфоліо, відеоролік, відеопрезентація тощо.

Примітка: під час подання матеріалів слід вказувати таку інформацію: виконавців – прізвище, ім'я, по батькові (повністю), посада (для педагога), клас (для здобувача освіти), назва роботи та назва закладу освіти.

Орієнтовний зміст підсумкових матеріалів

На обкладинці - інформативний заголовок: повна назва закладу освіти, підпорядкування.

Тиждень знань безпеки життєдіяльності на тему « _____ »,

Дата проведення (число, місяць, рік), місто (район), ОТГ.

Копія наказу про проведення Тижня.

Затверджені керівником закладу графік та план-сітка проведення Тижня.

Матеріали (копії), надані учасниками Тижня, які визначені переможцями.

Аналіз проведення Тижня.

Підсумковий наказ.

Очікувані результати

Підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу з питань безпечної життєдіяльності, розбудови безпечного освітнього середовища.

Виховання поважного ставлення до безпеки людини, усвідомлення необхідності вироблення навичок дотримання правил поведінки у надзвичайних ситуаціях.

Збереження та зміцнення здоров'я, захисту від небезпек, підвищення рухової активності дітей.

Активна участь учасників освітнього процесу у формуванні звичок здорового способу життя, фізичної активності та безпечної поведінки, а також поведінки в умовах воєнного стану.

Запобігання випадкам травматизму дітей в освітньому процесі і в побуті та під час воєнних дій.

По закінченню роботи комісії

Заклади дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти як звіт про проведену роботу надають до органів управління освітою міських, селищних, сільських рад, закладів освіти обласного підпорядкування, закладів професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти кращі матеріали **на оптичних носіях або USB-флеш-накопичувачах** та підтверджуючі матеріали, що відображатимуть проведення заходів, з коментарями до них та копії публікацій в електронному вигляді.

Комісія вказаного вище органу узагальнює надані матеріали та надсилає матеріали за результатами проведених Тижнів до комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» (науково-методична лабораторія виховної роботи, фізичної культури та безпечного освітнього середовища) в друкованому (вул. Велика Перспективна, 39/63, м. Кропивницький, 25006) та електронному (на оптичних носіях) варіантах (e-mail: tzheleznova74@gmail.com) у встановлені наказом терміни в 2023/2024 навчальному році:

до 22 вересня, 24 листопада 2023 року;

до 09 лютого, 19 квітня, 17 травня 2024 року.

Висвітлює хід Тижнів у засобах масової інформації і розміщує матеріали на сайтах органів управління освітою міських, селищних, сільських рад, покликання надсилає на адресу науково-методичної лабораторії виховної роботи, фізичної культури та безпечного освітнього середовища (e-mail: tzheleznova74@gmail.com).

Адміністрації закладів професійної (професійно-технічної) освіти та закладів освіти обласного підпорядкування, позашкільної освіти надають кращі матеріали **на оптичних носіях або USB-флеш-накопичувачах** і підтверджуючі матеріали, що відображатимуть проведення заходів, з коментарями до них та копії публікацій в електронному вигляді безпосередньо до комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» (науково-методична лабораторія виховної роботи, фізичної культури та безпечного освітнього середовища) в друкованому (вул. Велика Перспективна, 39/63, м. Кропивницький, 25006) та електронному (на оптичних носіях) варіантах (e-mail: tzheleznova74@gmail.com) у встановлені терміни:

до 22 вересня, 24 листопада 2023 року;

до 09 лютого, 19 квітня, 17 травня 2024 року.